

Cuprins¹⁾

LEGEA NR. 53/2003 – CODUL MUNCII	5
Titlul I. Dispoziții generale	6
Capitolul I. Domeniul de aplicare.....	6
Capitolul II. Principii fundamentale	6
Titlul II. Contractul individual de muncă	8
Capitolul I. Încheierea contractului individual de muncă.....	8
Capitolul II. Executarea contractului individual de muncă	17
Capitolul III. Modificarea contractului individual de muncă	19
Capitolul IV. Suspendarea contractului individual de muncă.....	20
Capitolul V. Înțetarea contractului individual de muncă	25
<i>Secțiunea 1. Înțetarea de drept a contractului individual de muncă</i>	<i>26</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Concedierea.....</i>	<i>27</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Concedierea pentru motive care țin de persoana salariatului.....</i>	<i>28</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Concedierea pentru motive care nu țin de persoana salariatului.....</i>	<i>29</i>
<i>Secțiunea a 5-a. Concedierea colectivă. Informarea, consultarea salariaților și procedura concedierilor colective.....</i>	<i>30</i>
<i>Secțiunea a 6-a. Dreptul la preaviz.....</i>	<i>32</i>
<i>Secțiunea a 7-a. Controlul și sancționarea concedierilor nelegale.....</i>	<i>33</i>
<i>Secțiunea a 8-a. Demisia.....</i>	<i>34</i>
Capitolul VI. Contractul individual de muncă pe durată determinată	34
Capitolul VII. Munca prin agent de muncă temporară	36
Capitolul VIII. Contractul individual de muncă cu timp parțial.....	39
Capitolul IX. Munca la domiciliu.....	40
Titlul III. Timpul de muncă și timpul de odihnă	41
Capitolul I. Timpul de muncă.....	41
<i>Secțiunea 1. Durata timpului de muncă</i>	<i>41</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Munca suplimentară.....</i>	<i>42</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Munca de noapte</i>	<i>43</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Norma de muncă</i>	<i>44</i>
Capitolul II. Repausuri periodice.....	44
<i>Secțiunea 1. Pauza de masă și repausul zilnic.....</i>	<i>44</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Repausul săptămânal</i>	<i>45</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Sărbătorile legale</i>	<i>46</i>
Capitolul III. Concediile.....	47
<i>Secțiunea 1. Concediul de odihnă anual și alte concedii ale salariaților</i>	<i>47</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Concediile pentru formare profesională</i>	<i>49</i>
Titlul IV. Salarizarea	50
Capitolul I. Dispoziții generale	50

¹⁾ Actele normative cuprinse în prezenta lucrare au fost actualizate la data de **26 ianuarie 2022**.

Capitolul II. Salariul de bază minim brut pe țară garantat în plată	51
Capitolul III. Plata salariului	52
Capitolul IV. Fondul de garantare pentru plata creanțelor salariale	53
Capitolul V. Protecția drepturilor salariaților în cazul transferului întreprinderii, al unității sau al unor părți ale acesteia	53
Titlul V. Sănătatea și securitatea în muncă	54
Capitolul I. Reguli generale	54
Capitolul II. Comitetul de securitate și sănătate în muncă	55
Capitolul III. Protecția salariaților prin servicii medicale	56
Titlul VI. Formarea profesională	57
Capitolul I. Dispoziții generale	57
Capitolul II. Contracte speciale de formare profesională organizată de angajator	59
Capitolul III. Contractul de ucenicie la locul de muncă	60
Titlul VII. Dialogul social	60
Capitolul I. Dispoziții generale	60
Capitolul II. Sindicatele	60
Capitolul III. Reprezentanții salariaților	61
Capitolul IV. Patronatul	62
Titlul VIII. Contractele colective de muncă	62
Titlul IX. Conflictul de muncă	63
Capitolul I. Dispoziții generale	63
Capitolul II. Greva	64
Titlul X. Inspecția Muncii	64
Titlul XI. Răspunderea juridică	65
Capitolul I. Regulamentul intern	65
Capitolul II. Răspunderea disciplinară	66
Capitolul III. Răspunderea patrimonială	68
Capitolul IV. Răspunderea contravențională	69
Capitolul V. Răspunderea penală	72
Titlul XII. Jurisdicția muncii	73
Capitolul I. Dispoziții generale	73
Capitolul II. Competența materială și teritorială	75
Capitolul III. Reguli speciale de procedură	75
Titlul XIII. Dispoziții tranzitorii și finale	75
LEGEA DIALOGULUI SOCIAL NR. 62/2011	78
Titlul I. Dispoziții generale	78
Titlul II. Organizațiile sindicale	80
Capitolul I. Dispoziții generale	80

Capitolul II. Constituirea, organizarea și funcționarea organizațiilor sindicale	81
<i>Secțiunea 1. Statutele organizațiilor sindicale</i>	81
<i>Secțiunea a 2-a. Conducerea organizațiilor sindicale</i>	81
<i>Secțiunea a 3-a. Dobândirea personalității juridice</i>	82
<i>Secțiunea a 4-a. Patrimoniul organizației sindicale</i>	83
<i>Secțiunea a 5-a. Atribuțiile organizațiilor sindicale</i>	84
<i>Secțiunea a 6-a. Raporturile organizațiilor sindicale cu membrii lor</i>	85
Capitolul III. Reorganizarea și dizolvarea organizațiilor sindicale	86
Capitolul IV. Forme de asociere a organizațiilor sindicale	86
Capitolul V. Reprezentativitatea organizațiilor sindicale	88
Titlul III. Organizațiile patronale	90
Capitolul I. Constituirea, organizarea și funcționarea organizațiilor patronale	90
<i>Secțiunea 1. Constituire și organizare</i>	90
<i>Secțiunea a 2-a. Statutul</i>	91
<i>Secțiunea a 3-a. Drepturile și obligațiile organizațiilor patronale</i>	93
<i>Secțiunea a 4-a. Patrimoniul și finanțarea activității</i>	94
Capitolul II. Dizolvarea organizațiilor patronale	94
Capitolul III. Reprezentativitatea organizațiilor patronale	95
Titlul IV. Consiliul Național Tripartit pentru Dialog Social	96
Titlul V. Consiliul Economic și Social (<i>abrogat</i>)	97
Titlul VI. Constituirea și funcționarea comisiilor de dialog social la nivelul administrației publice centrale și la nivel teritorial	97
Titlul VII. Negocierile colective de muncă	99
Capitolul I. Negocierea contractelor colective de muncă	99
Capitolul II. Efectele contractelor colective de muncă	101
Capitolul III. Părțile și reprezentarea acestora la negocierea colectivă	101
Capitolul IV. Părțile și reprezentarea acestora la negocierea colectivă în sectorul bugetar	103
Capitolul V. Încheierea contractelor colective de muncă	104
Capitolul VI. Executarea, modificarea, suspendarea și încetarea contractului colectiv de muncă	106
Titlul VIII. Reglementarea modalităților de soluționare a conflictelor de muncă	107
Capitolul I. Dispoziții generale	107
Capitolul II. Conflicte colective de muncă	107
Capitolul III. Concilierea conflictelor colective de muncă	108
Capitolul IV. Medierea și arbitrajul	110
Capitolul V. Greva	111
Capitolul VI. Conflictuale individuale de muncă	114
Titlul IX. Sancțiuni	115

Titlul X. Dispoziții tranzitorii și finale	115
<i>Anexa nr. 1. Lista cuprinzând ministerele și alte instituții publice în cadrul cărora se vor organiza comisii de dialog social</i>	117
<i>Anexa nr. 2. Raport privind activitatea comisiei de dialog social</i>	118
<i>Anexa nr. 3. Regulament-cadru privind constituirea și funcționarea comisiilor de dialog social la nivelul administrației publice centrale</i>	118
<i>Anexa nr. 4. Regulament-cadru privind constituirea și funcționarea comisiilor de dialog social la nivelul administrației publice locale</i>	120

LEGISLAȚIE CONEXĂ

OMMSS nr. 64/2003 pentru aprobarea modelului-cadru al contractului individual de muncă	122
Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social	125
H.G. nr. 905/2017 privind registrul general de evidență a salariaților	134
Legea nr. 81/2018 privind reglementarea activității de telemuncă	140
Legea nr. 176/2018 privind internshipul	144
Legea nr. 55/2020 privind unele măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19 (<i>extras</i>)	156
O.U.G. nr. 132/2020 privind măsuri de sprijin destinate salariaților și angajatorilor în contextul situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, precum și pentru stimularea creșterii ocupării forței de muncă	166
O.U.G. nr. 2/2022 privind stabilirea unor măsuri de protecție socială a angajaților și a altor categorii profesionale în contextul interzicerii, suspendării ori limitării activităților economice, determinate de situația epidemiologică generată de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative	174
H.G. nr. 96/2022 privind stabilirea zilelor lucrătoare pentru care se acordă zile libere, altele decât zilele de sărbătoare legală, pentru anul 2022	185
INDEX	186

**Codul muncii
și
Legea dialogului social**

**Codul muncii
și
Legea dialogului social**

Universul Juridic
București
-2022-

Titlul I

Dispoziții generale

Capitolul I

Domeniul de aplicare

Art. 1. (1) Prezentul cod reglementează domeniul raporturilor de muncă, modul în care se efectuează controlul aplicării reglementărilor din domeniul raporturilor de muncă, precum și jurisdicția muncii.

(2) Prezentul cod se aplică și raporturilor de muncă reglementate prin legi speciale, numai în măsura în care acestea nu conțin dispoziții specifice derogatorii.

• **RIL. V. Dec. ICCJ (RIL) nr. 16/2016** (*infra*, art. 278).

Art. 2. Dispozițiile cuprinse în prezentul cod se aplică:

a) cetățenilor români încadrați cu contract individual de muncă, care prestează muncă în România;

b) cetățenilor români încadrați cu contract individual de muncă și care prestează activitatea în străinătate, în baza unor contracte încheiate cu un angajator român, cu excepția cazului în care legislația statului pe al cărui teritoriu se execută contractul individual de muncă este mai favorabilă;

c) cetățenilor străini sau apatrizi încadrați cu contract individual de muncă, care prestează muncă pentru un angajator român pe teritoriul României;

d) persoanelor care au dobândit statutul de refugiat și se încadrează cu contract individual de muncă pe teritoriul României, în condițiile legii;

e) ucenicilor care prestează muncă în baza unui contract de ucenicie la locul de muncă;

f) angajatorilor, persoane fizice și juridice;

g) organizațiilor sindicale și patronale.

Capitolul II

Principii fundamentale

Art. 3. (1) Libertatea muncii este garantată prin Constituție. Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană este liberă în alegerea locului de muncă și a profesiei, meseriei sau activității pe care urmează să o presteze.

(3) Nimeni nu poate fi obligat să muncească sau să nu muncească într-un anumit loc de muncă ori într-o anumită profesie, oricare ar fi acestea.

(4) Orice contract de muncă încheiat cu nerespectarea dispozițiilor alin. (1)-(3) este nul de drept.

• **O.U.G. nr. 142/2021** pt. modif. și compl. O.U.G. nr. 110/2017 priv. Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie – IMM INVEST ROMÂNIA, pt. modif. Schemei de ajutor de stat pentru susținerea activității IMM-urilor în contextul crizei economice generate de pandemia COVID-19, aprob. prin art. II O.U.G. nr. 42/2020, pt. modif. art. III O.U.G. nr. 16/2021 pt. modif. și compl. O.U.G. nr. 110/2017, precum și pt. modif. și compl. Schemei de ajutor de stat pentru susținerea activității IMM-urilor în contextul crizei economice generate de pandemia COVID-19, precum și pt. modif. art. 164 alin. (2¹) și (2²) CM (M. Of. nr. 1249 din 30 decembrie 2021).

Art. 4. (1) Munca forțată este interzisă.

(2) Termenul *muncă forțată* desemnează orice muncă sau serviciu impus unei persoane sub amenințare ori pentru care persoana nu și-a exprimat consimțământul în mod liber.

(3) Nu constituie muncă forțată munca sau activitatea impusă de autoritățile publice:

a) în temeiul legii privind serviciul militar obligatoriu [V. L. nr. 395/2005 priv. suspendarea pe timp de pace a serviciului militar obligatoriu și trecerea la serviciul militar pe bază de voluntariat – M. Of. nr. 1155 din 20 decembrie 2005; cu modif. ult.];

b) pentru îndeplinirea obligațiilor civice stabilite prin lege;

c) în baza unei hotărâri judecătorești de condamnare, rămasă definitivă, în condițiile legii;

d) în caz de forță majoră, respectiv în caz de război, catastrofe sau pericol de catastrofe precum: incendii, inundații, cutremure, epidemii sau epizootii violente, invazii de animale sau insecte și, în general, în toate circumstanțele care pun în pericol viața sau condițiile normale de existență ale ansamblului populației ori ale unei părți a acesteia.

Art. 5. (1) În cadrul relațiilor de muncă funcționează principiul egalității de tratament față de toți salariații și angajatorii.

(2)¹⁾ Orice discriminare directă sau indirectă față de un salariat, discriminare prin asociere, hărțuire sau faptă de victimizare, bazată pe criteriul de rasă, cetățenie, etnie, culoare, limbă, religie, origine socială, trăsături genetice, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare cu HIV, opțiune politică, situație sau responsabilitate familială, apartenență ori activitate sindicală, apartenență la o categorie defavorizată, este interzisă.

(3) Constituie discriminare directă orice act sau faptă de deosebire, excludere, restricție sau preferință, întemeiat(ă) pe unul sau mai multe dintre criteriile prevăzute la alin. (2), care au ca scop sau ca efect neacordarea, restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării drepturilor prevăzute în legislația muncii.

(4) Constituie discriminare indirectă orice prevedere, acțiune, criteriu sau practică aparent neutră care are ca efect dezavantajarea unei persoane față de o altă persoană în baza unuia dintre criteriile prevăzute la alin. (2), în afară de cazul în care aceea prevedere, acțiune, criteriu sau practică se justifică în mod obiectiv, printr-un scop legitim, și dacă mijloacele de atingere a aceluși scop sunt proporționale, adecvate și necesare.

(5)²⁾ Hărțuirea constă în orice tip de comportament care are la bază unul dintre criteriile prevăzute la alin. (2) care are ca scop sau ca efect lezarea demnității unei persoane și duce la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator.

(6) Discriminarea prin asociere constă din orice act sau faptă de discriminare săvârșit(ă) împotriva unei persoane care, deși nu face parte dintr-o categorie de persoane identificată potrivit criteriilor prevăzute la alin. (2), este asociată sau prezumată a fi asociată cu una sau mai multe persoane aparținând unei astfel de categorii de persoane.

¹⁾ Alin. (2)-(4) ale art. 5 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. unic pct. 1 L. nr. 151/2020.

²⁾ Alin. (5)-(9) ale art. 5 au fost introduse prin art. unic pct. 2 L. nr. 151/2020.

(7) Constituie victimizare orice tratament advers, venit ca reacție la o plângere sau acțiune în justiție cu privire la încălcarea principiului tratamentului egal și al nediscriminării.

(8) Orice comportament care constă în a dispune, scris sau verbal, unei persoane să utilizeze o formă de discriminare, care are la bază unul dintre criteriile prevăzute la alin. (2), împotriva uneia sau mai multor persoane este considerat discriminare.

(9) Nu constituie discriminare excluderea, deosebirea, restricția sau preferința în privința unui anumit loc de muncă în cazul în care, prin natura specifică a activității în cauză sau a condițiilor în care activitatea respectivă este realizată, există anumite cerințe profesionale esențiale și determinante, cu condiția ca scopul să fie legitim și cerințele proporționale.

Art. 6. (1) Orice salariat care prestează o muncă beneficiază de condiții de muncă adecvate activității desfășurate, de protecție socială, de securitate și sănătate în muncă, precum și de respectarea demnității și a conștiinței sale, fără nicio discriminare.

(2) Tuturor salariaților care prestează o muncă le sunt recunoscute dreptul la negocieri colective, dreptul la protecția datelor cu caracter personal, precum și dreptul la protecție împotriva concedierilor nelegale.

(3) Pentru munca egală sau de valoare egală este interzisă orice discriminare bazată pe criteriul de sex cu privire la toate elementele și condițiile de remunerare.

Art. 7. Salariații și angajatorii se pot asocia liber pentru apărarea drepturilor și promovarea intereselor lor profesionale, economice și sociale.

Art. 8. (1) Relațiile de muncă se bazează pe principiul consensualității și al bunei-credințe.

(2) Pentru buna desfășurare a relațiilor de muncă, participanții la raporturile de muncă se vor informa și se vor consulta reciproc, în condițiile legii și ale contractelor colective de muncă.

Art. 9. Cetățenii români sunt liberi să se încadreze în muncă în statele membre ale Uniunii Europene, precum și în oricare alt stat, cu respectarea normelor dreptului internațional al muncii și a tratatelor bilaterale la care România este parte.

Titlul II

Contractul individual de muncă

Capitolul I

Încheierea contractului individual de muncă

Art. 10. Contractul individual de muncă este contractul în temeiul căruia o persoană fizică, denumită *salariat*, se obligă să presteze munca pentru și sub autoritatea unui angajator, persoană fizică sau juridică, în schimbul unei remunerații denumite *salariu*.

• **HP. V. Dec. ICCJ (DCD) nr. 19/2019** (*infra*, art. 254).

Art. 11. Clauzele contractului individual de muncă nu pot conține prevederi contrare sau drepturi sub nivelul minim stabilit prin acte normative ori prin contracte colective de muncă.

Art. 12. (1) Contractul individual de muncă se încheie pe durată nedeterminată.

(2) Prin excepție, contractul individual de muncă se poate încheia și pe durată determinată, în condițiile expres prevăzute de lege.

Art. 13. (1) Persoana fizică dobândește capacitate de muncă la împlinirea vârstei de 16 ani.

(2) Persoana fizică poate încheia un contract de muncă în calitate de salariat și la împlinirea vârstei de 15 ani, cu acordul părinților sau al reprezentanților legali, pentru activități potrivite cu dezvoltarea fizică, aptitudinile și cunoștințele sale, dacă astfel nu îi sunt periclitate sănătatea, dezvoltarea și pregătirea profesională.

(3) Încadrarea în muncă a persoanelor sub vârsta de 15 ani este interzisă.

(4) Încadrarea în muncă a persoanelor puse sub interdicție judecătorească este interzisă.

(5) Încadrarea în muncă în locuri de muncă grele, vătămătoare sau periculoase se poate face după împlinirea vârstei de 18 ani; aceste locuri de muncă se stabilesc prin hotărâre a Guvernului.

Art. 14. (1) În sensul prezentului cod, prin *angajator* se înțelege persoana fizică sau juridică ce poate, potrivit legii, să angajeze forță de muncă pe bază de contract individual de muncă.

(2) Persoana juridică poate încheia contracte individuale de muncă, în calitate de angajator, din momentul dobândirii personalității juridice.

(3) Persoana fizică dobândește capacitatea de a încheia contracte individuale de muncă în calitate de angajator, din momentul dobândirii capacității depline de exercițiu.

Art. 15. Este interzisă, sub sancțiunea nulității absolute, încheierea unui contract individual de muncă în scopul prestării unei munci sau a unei activități ilicite ori imorale.

Art. 15¹.¹⁾ În sensul prezentei legi, *munca nedecларată* reprezintă:

a)²⁾ primirea la muncă a unei persoane fără încheierea contractului individual de muncă în formă scrisă, cel târziu în ziua anterioară începerii activității;

b) primirea la muncă a unei persoane fără transmiterea elementelor contractului individual de muncă în registrul general de evidență a salariaților cel târziu în ziua anterioară începerii activității;

c) primirea la muncă a unui salariat în perioada în care acesta are contractul individual de muncă suspendat;

d)³⁾ primirea la muncă a unui salariat cu depășirea duratei timpului de muncă stabilită în cadrul contractelor individuale de muncă cu timp parțial, cu excepția situațiilor prevăzute la art. 105 alin. (1) lit. c).

Art. 15².⁴⁾ În sensul prezentei legi, *munca subdeclarată* reprezintă acordarea unui salariu net mai mare decât cel constituit și evidențiat în statele de plată a salariilor și în declarația lunară privind obligațiile de plată a contribuțiilor sociale, impozitului pe venit și evidența nominală a persoanelor asigurate, transmisă autorităților fiscale.

¹⁾ Art. 15¹ a fost introdus prin art. I pct. 1 O.U.G. nr. 53/2017.

²⁾ Lit. a) și b) ale art. 15¹ sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. unic pct. 1 L. nr. 88/2018.

³⁾ Lit. d) a art. 15¹ este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. I pct. 1 O.U.G. nr. 117/2021.

⁴⁾ Art. 15² a fost introdus prin art. I pct. 2 O.U.G. nr. 117/2021.

Art. 16.¹⁾ (1)²⁾ Contractul individual de muncă se încheie în baza consimțământului părților, în formă scrisă, în limba română, cel târziu în ziua anterioară începerii activității de către salariat. Obligația de încheiere a contractului individual de muncă în formă scrisă revine angajatorului.

(1)³⁾ Părțile pot opta să utilizeze la încheierea, modificarea, suspendarea sau, după caz, la încetarea contractului individual de muncă semnătura electronică avansată sau semnătura electronică calificată.

(1²⁾) Angajatorul poate opta pentru utilizarea semnăturii electronice, semnăturii electronice avansate sau semnăturii electronice calificate ori a sigiliului electronic al angajatorului, pentru întocmirea tuturor înscrisurilor/documentelor din domeniul relațiilor de muncă rezultate la încheierea contractului individual de muncă, pe parcursul executării acestuia sau la încetarea contractului individual de muncă, în condițiile stabilite prin regulamentul intern și/sau contractul colectiv de muncă aplicabil, potrivit Legii.

(1³⁾) Contractele individuale de muncă și actele adiționale încheiate prin utilizarea semnăturii electronice avansate sau semnăturii electronice calificate, precum și înscrisurile/documentele din domeniul relațiilor de muncă se arhivează de către angajator cu respectarea prevederilor Legii Arhivelor Naționale nr. 16/1996, republicată, și ale Legii nr. 135/2007 privind arhivarea documentelor în formă electronică, republicată, și vor fi puse la dispoziția organelor de control competente, la solicitarea acestora.

(1⁴)-(1⁵)⁴⁾ *Abrogate.*

(1⁶)⁵⁾ Angajatorul nu poate obliga persoana selectată în vederea angajării ori, după caz, salariatul să utilizeze semnătura electronică avansată sau semnătura electronică calificată, la încheierea, modificarea, suspendarea sau, după caz, la încetarea contractului individual de muncă.

(1⁷) La încheierea, modificarea, suspendarea sau, după caz, la încetarea contractului individual de muncă, părțile trebuie să utilizeze același tip de semnătură, respectiv semnătura olografă sau semnătura electronică, în condițiile prezentei legi.

(1⁸)⁶⁾ Organele de control competente au obligația de a accepta, pentru verificare și control, contractele individuale de muncă și actele adiționale, precum și înscrisurile/documentele din domeniul relațiilor de muncă/securității și sănătății în muncă încheiate în format electronic, cu semnătura electronică, potrivit legii, fără a le solicita și în format letric. La solicitarea acestora, documentele încheiate cu semnătura electronică pot fi transmise în format electronic și anterior efectuării controlului.

(2) Anterior începerii activității, contractul individual de muncă se înregistrează în registrul general de evidență a salariaților, care se transmite inspectoratului teritorial de muncă cel târziu în ziua anterioară începerii activității.

(3) Angajatorul este obligat ca, anterior începerii activității, să înmâneze salariatului un exemplar din contractul individual de muncă.

¹⁾ Art. 16 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 2 O.U.G. nr. 53/2017.

²⁾ Alin. (1) și (2) ale art. 16 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. unic pct. 2 L. nr. 88/2018.

³⁾ Alin. (1¹)-(1⁷) ale art. 16 au fost introduse prin art. I pct. 1 O.U.G. nr. 36/2021. Alin. (1¹)-(1³) ale art. 16 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. unic pct. 2 L. nr. 208/2021.

⁴⁾ Alin. (1⁴)-(1⁵) ale art. 16 au fost abrogate prin art. unic pct. 3 L. nr. 208/2021.

⁵⁾ Alin. (1⁶)-(1⁷) ale art. 16 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. unic pct. 4 L. nr. 208/2021.

⁶⁾ Alin. (1⁸) al art. 16 a fost introdus prin art. unic pct. 5 L. nr. 208/2021.

(4) Angajatorul este obligat să păstreze la locul de muncă o copie a contractului individual de muncă pentru salariații care prestează activitate în acel loc.

(5) Munca prestată în temeiul unui contract individual de muncă constituie vechime în muncă.

(6) Absențele nemotivate și concediile fără plată se scad din vechimea în muncă.

(7) Fac excepție de la prevederile alin. (6) concediile pentru formare profesională fără plată, acordate în condițiile art. 155 și 156.

● **HP. Dec. ICCJ (DCD) nr. 37/2016** [art. 16 alin. (1) și art. 57 alin. (5) și (6) CM, combinat cu art. 211 lit. b) L. nr. 62/2011, art. 35 NCPCJ]: *În ipoteza neîndeplinirii de către părți a obligației de încheiere a contractului individual de muncă în formă scrisă, persoana fizică care a prestat muncă pentru și sub autoritatea celeilalte părți are deschisă calea acțiunii în constatarea raportului de muncă și a efectelor acestuia și în situația în care respectivul raport de muncă a încetat anterior sesiunii instanței (M. Of. nr. 114 din 10 februarie 2017).*

Art. 16¹.¹⁾ (1) În sensul art. 16 alin. (4), locul de muncă reprezintă locul în care salariatul își desfășoară activitatea, situat în perimetrul asigurat de angajator, persoană fizică sau juridică, la sediul principal sau la sucursale, reprezentanțe, agenții sau puncte de lucru care aparțin acestuia.

(2) Copia contractului individual de muncă se păstrează la locul de muncă definit conform alin. (1) pe suport hârtie sau pe suport electronic, de către persoana desemnată de angajator în acest scop, cu respectarea prevederilor privind confidențialitatea datelor cu caracter personal.

Art. 17. (1) Anterior încheierii sau modificării contractului individual de muncă, angajatorul are obligația de a informa persoana selectată în vederea angajării ori, după caz, salariatul, cu privire la clauzele esențiale pe care intenționează să le înscrie în contract sau să le modifice.

(2) Obligația de informare a persoanei selectate în vederea angajării sau a salariatului se consideră îndeplinită de către angajator la momentul semnării contractului individual de muncă sau a actului adițional, după caz.

(3) Persoana selectată în vederea angajării ori salariatul, după caz, va fi informată cu privire la cel puțin următoarele elemente:

- a) identitatea părților;
- b) locul de muncă sau, în lipsa unui loc de muncă fix, posibilitatea ca salariatul să muncească în diverse locuri;
- c) sediul sau, după caz, domiciliul angajatorului;
- d) funcția/ocupația conform specificației Clasificării ocupațiilor din România sau altor acte normative, precum și fișa postului, cu specificarea atribuțiilor postului;
- e) criteriile de evaluare a activității profesionale a salariatului aplicabile la nivelul angajatorului;
- f) riscurile specifice postului;
- g) data de la care contractul urmează să își producă efectele;
- h) în cazul unui contract de muncă pe durată determinată sau al unui contract de muncă temporară, durata acestora;
- i) durata concediului de odihnă la care salariatul are dreptul;
- j) condițiile de acordare a preavizului de către părțile contractante și durata acestuia;

¹⁾ Art. 16¹ a fost introdus prin art. unic pct. 3 L. nr. 88/2018.

k) salariul de bază, alte elemente constitutive ale veniturilor salariale, precum și periodicitatea plății salariului la care salariatul are dreptul;

l) durata normală a muncii, exprimată în ore/zi și ore/ săptămână;

m) indicarea contractului colectiv de muncă ce reglementează condițiile de muncă ale salariatului;

n) durata perioadei de probă;

o)¹⁾ procedurile privind utilizarea semnăturii electronice, semnăturii electronice avansate și semnăturii electronice calificate.

(4)²⁾ Elementele din informarea prevăzută la alin. (3) trebuie să se regăsească și în conținutul contractului individual de muncă, cu excepția fișei postului pentru salariații microîntreprinderilor definite la art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 346/2004 privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare, pentru care specificarea atribuțiilor postului se poate face verbal.

(4)³⁾ Prin excepție de la prevederile alin. (4), la solicitarea scrisă a salariatului, angajatorul este obligat să îi comunice în scris fișa postului cu specificarea atribuțiilor postului.

(5)⁴⁾ Orice modificare a unuia dintre elementele prevăzute la alin. (3) în timpul executării contractului individual de muncă impune încheierea unui act adițional la contract, anterior producerii modificării, cu excepția situațiilor în care o asemenea modificare este prevăzută în mod expres de lege sau în contractul colectiv de muncă aplicabil.

(6)⁵⁾ La negocierea, încheierea sau modificarea contractului individual de muncă ori pe durata concilierii unui conflict individual de muncă, oricare dintre părți poate fi asistată de către un consultant extern specializat în legislația muncii sau de către un reprezentant al sindicatului al cărui membru este, conform propriei opțiuni, cu respectarea prevederilor alin. (7).

(7) Cu privire la informațiile furnizate, prealabil încheierii contractului individual de muncă sau pe parcursul executării acestuia, inclusiv pe durata concilierii, între părți poate interveni un contract de confidențialitate.

Art. 18. (1) În cazul în care persoana selectată în vederea angajării ori salariatul, după caz, urmează să își desfășoare activitatea în străinătate, angajatorul are obligația de a-i comunica în timp util, înainte de plecare, informațiile prevăzute la art. 17 alin. (3), precum și informații referitoare la:

a) durata perioadei de muncă ce urmează să fie prestată în străinătate;

b) moneda în care vor fi plătite drepturile salariale, precum și modalitățile de plată;

c) prestațiile în bani și/sau în natură aferente desfășurării activității în străinătate;

d) condițiile de climă;

e) reglementările principale din legislația muncii din acea țară;

¹⁾ Lit. o) a alin. (3) al art. 17 a fost introdusă prin art. 1 pct. 2 O.U.G. nr. 36/2021 și este reprodusă astfel cum a fost modificată prin art. unic pct. 6 L. nr. 208/2021.

²⁾ Alin. (4) al art. 17 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. unic pct. 1 O.U.G. nr. 37/2021.

³⁾ Alin. (4)¹⁾ al art. 17 a fost introdus prin art. unic pct. 2 O.U.G. nr. 37/2021.

⁴⁾ Alin. (5) al art. 17 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 1 pct. 3 O.U.G. nr. 53/2017.

⁵⁾ Alin. (6)-(7) ale art. 17 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. unic pct. 1 L. nr. 213/2020.

f) obiceiurile locului a căror nerespectare i-ar pune în pericol viața, libertatea sau siguranța personală;

g) condițiile de repatriere a lucrătorului, după caz.

(2) Informațiile prevăzute la alin. (1) lit. a), b) și c) trebuie să se regăsească și în conținutul contractului individual de muncă.

(3) Dispozițiile alin. (1) se completează prin legi speciale care reglementează condițiile specifice de muncă în străinătate.

Art. 19. În situația în care angajatorul nu își execută obligația de informare prevăzută la art. 17 și 18, persoana selectată în vederea angajării ori salariatul, după caz, are dreptul să sesizeze, în termen de 30 de zile de la data neîndeplinirii acestei obligații, instanța judecătorească competentă și să solicite despăgubiri corespunzătoare prejudiciului pe care l-a suferit ca urmare a neexecutării de către angajator a obligației de informare.

Art. 20. (1) În afara clauzelor esențiale prevăzute la art. 17, între părți pot fi negociate și cuprinse în contractul individual de muncă și alte clauze specifice.

(2) Sunt considerate clauze specifice, fără ca enumerarea să fie limitativă:

a) clauza cu privire la formarea profesională;

b) clauza de neconcurență;

c) clauza de mobilitate;

d) clauza de confidențialitate.

Art. 21. (1) La încheierea contractului individual de muncă sau pe parcursul executării acestuia, părțile pot negocia și cuprinde în contract o clauză de neconcurență prin care salariatul să fie obligat ca după încetarea contractului să nu presteze, în interes propriu sau al unui terț, o activitate care se află în concurență cu cea prestată la angajatorul său, în schimbul unei indemnizații de neconcurență lunare pe care angajatorul se obligă să o plătească pe toată perioada de neconcurență.

(2) Clauza de neconcurență își produce efectele numai dacă în cuprinsul contractului individual de muncă sunt prevăzute în mod concret activitățile ce sunt interzise salariatului la data încetării contractului, cuantumul indemnizației de neconcurență lunare, perioada pentru care își produce efectele clauza de neconcurență, terții în favoarea cărora se interzice prestarea activității, precum și aria geografică unde salariatul poate fi în reală competiție cu angajatorul.

(3) Indemnizația de neconcurență lunară datorată salariatului nu este de natură salarială, se negociază și este de cel puțin 50% din media veniturilor salariale brute ale salariatului din ultimele 6 luni anterioare datei încetării contractului individual de muncă sau, în cazul în care durata contractului individual de muncă a fost mai mică de 6 luni, din media veniturilor salariale lunare brute convenite acestuia pe durata contractului.

(4) Indemnizația de neconcurență reprezintă o cheltuială efectuată de angajator, este deductibilă la calculul profitului impozabil și se impozitează la persoana fizică beneficiară, potrivit legii.

Art. 22. (1) Clauza de neconcurență își poate produce efectele pentru o perioadă de maximum 2 ani de la data încetării contractului individual de muncă.

(2) Prevederile alin. (1) nu sunt aplicabile în cazurile în care încetarea contractului individual de muncă s-a produs de drept, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 56

alin. (1) lit. c), e), f), g) și i), ori a intervenit din inițiativa angajatorului pentru motive care nu țin de persoana salariatului.

Art. 23. (1) Clauza de neconcurență nu poate avea ca efect interzicerea în mod absolut a exercitării profesiei salariatului sau a specializării pe care o deține.

(2) La sesizarea salariatului sau a inspectoratului teritorial de muncă instanța competentă poate diminua efectele clauzei de neconcurență.

Art. 24. În cazul nerespectării, cu vinovăție, a clauzei de neconcurență salariatul poate fi obligat la restituirea indemnizației și, după caz, la daune-interese corespunzătoare prejudiciului pe care l-a produs angajatorului.

Art. 25. (1) Prin clauza de mobilitate părțile în contractul individual de muncă stabilesc că, în considerarea specificului muncii, executarea obligațiilor de serviciu de către salariat nu se realizează într-un loc stabil de muncă. În acest caz salariatul beneficiază de prestații suplimentare în bani sau în natură.

(2) Cuantumul prestațiilor suplimentare în bani sau modalitățile prestațiilor suplimentare în natură sunt specificate în contractul individual de muncă.

Art. 26. (1) Prin clauza de confidențialitate părțile convin ca, pe toată durata contractului individual de muncă și după încetarea acestuia, să nu transmită date sau informații de care au luat cunoștință în timpul executării contractului, în condițiile stabilite în regulamentele interne, în contractele colective de muncă sau în contractele individuale de muncă.

(2) Nerespectarea acestei clauze de către oricare dintre părți atrage obligarea celui în culpă la plata de daune-interese.

• **RIL. Dec. ICCJ (SU) nr. LXXVIII/2007:** Art. 6 L. nr. 514/2003, modif. prin L. nr. 246/2006, rap. art. 60 alin. (1) și (2) Statutul profesiei de consilier juridic, art. 31 (fost art. 29) și art. 117 (fost art. 93) L. nr. 188/1999 priv. Statutul funcționarilor publici se interpr. în sensul că nu se pot negocia de consilierii juridici cu statut de funcționari publici prestațiile suplimentare în bani, reprezentând clauza de mobilitate și de confidențialitate, în condițiile art. 25 și 26 CM. Această categorie poate beneficia de sporuri salariale în condițiile stabilite prin acte normative de salarizare a funcționarilor publici și de legislația specifică autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea (M. Of. nr. 553 din 22 iulie 2008).

Art. 27. (1) O persoană poate fi angajată în muncă numai în baza unui certificat medical, care constată faptul că cel în cauză este apt pentru prestarea acelei munci.

(2) Nerespectarea prevederilor alin. (1) atrage nulitatea contractului individual de muncă.

(3) Competența și procedura de eliberare a certificatului medical, precum și sancțiunile aplicabile angajatorului în cazul angajării sau schimbării locului ori felului muncii fără certificat medical sunt stabilite prin legi speciale.

(4) Solicitarea, la angajare, a testelor de graviditate este interzisă.

(5) La angajarea în domeniile sănătate, alimentație publică, educație și în alte domenii stabilite prin acte normative se pot solicita și teste medicale specifice.

Art. 28. Certificatul medical este obligatoriu și în următoarele situații:

a) la reînceperea activității după o întrerupere mai mare de 6 luni, pentru locurile de muncă având expunere la factori nocivi profesionali, și de un an, în celelalte situații;

b) în cazul detașării sau trecerii în alt loc de muncă ori în altă activitate, dacă se schimbă condițiile de muncă;

c) la începerea misiunii, în cazul salariaților încadrați cu contract de muncă temporară;

d) în cazul ucenicilor, practicanților, elevilor și studenților, în situația în care urmează să fie instruiți pe meserii și profesii, precum și în situația schimbării meseriei pe parcursul instruirii;

e) periodic, în cazul celor care lucrează în condiții de expunere la factori nocivi profesionali, potrivit reglementărilor Ministerului Sănătății;

f) periodic, în cazul celor care desfășoară activități cu risc de transmitere a unor boli și care lucrează în sectorul alimentară, zootehnic, la instalațiile de aprovizionare cu apă potabilă, în colectivități de copii, în unități sanitare, potrivit reglementărilor Ministerului Sănătății;

g) periodic, în cazul celor care lucrează în unități fără factori de risc, prin examene medicale diferențiate în funcție de vârstă, sex și stare de sănătate, potrivit reglementărilor din contractele colective de muncă.

Art. 29. (1) Contractul individual de muncă se încheie după verificarea prealabilă a aptitudinilor profesionale și personale ale persoanei care solicită angajarea.

(2) Modalitățile în care urmează să se realizeze verificarea prevăzută la alin. (1) sunt stabilite în contractul colectiv de muncă aplicabil, în statutul de personal – profesional sau disciplinar – și în regulamentul intern, în măsura în care legea nu dispune altfel.

(3) Informațiile cerute, sub orice formă, de către angajator persoanei care solicită angajarea cu ocazia verificării prealabile a aptitudinilor nu pot avea un alt scop decât acela de a aprecia capacitatea de a ocupa postul respectiv, precum și aptitudinile profesionale.

(4) Angajatorul poate cere informații în legătură cu persoana care solicită angajarea de la foștii săi angajatori, dar numai cu privire la activitățile îndeplinite și la durata angajării și numai cu încunoștințarea prealabilă a celui în cauză.

Art. 30. (1) Încadrarea salariaților la instituțiile și autoritățile publice și la alte unități bugetare se face numai prin concurs sau examen, după caz.

(2) Posturile vacante existente în statul de funcții vor fi scoase la concurs, în raport cu necesitățile fiecărei unități prevăzute la alin. (1).

(3) În cazul în care la concursul organizat în vederea ocupării unui post vacant nu s-au prezentat mai mulți candidați, încadrarea în muncă se face prin examen.

(4) Condițiile de organizare și modul de desfășurare a concursului/examenului se stabilesc prin regulament aprobat prin hotărâre a Guvernului.

Art. 31. (1) Pentru verificarea aptitudinilor salariatului, la încheierea contractului individual de muncă se poate stabili o perioadă de probă de cel mult 90 de zile calendaristice pentru funcțiile de execuție și de cel mult 120 de zile calendaristice pentru funcțiile de conducere.

(2) Verificarea aptitudinilor profesionale la încadrarea persoanelor cu handicap se realizează exclusiv prin modalitatea perioadei de probă de maximum 30 de zile calendaristice.

(3) Pe durata sau la sfârșitul perioadei de probă, contractul individual de muncă poate înceta exclusiv printr-o notificare scrisă, fără preaviz, la inițiativa oricăreia dintre părți, fără a fi necesară motivarea acesteia.